



EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 17. 12. 2012
COM(2012) 765 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**Preskúmanie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES z 21. októbra 2009
o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných
výrobkov (prepracované znenie)**

Preskúmanie 2012

(Text s významom pre EHP)

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Preskúmanie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES z 21. októbra 2009 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov (prepracované znenie)

Preskúmanie 2012

(Text s významom pre EHP)

1. Úvod

Podľa článku 21 smernice o ekodizajne sa požaduje, aby Komisia najneskôr do roku 2012 preskúmala účinnosť smernice o ekodizajne a jej vykonávacích opatrení a posúdila vhodnosť predĺženia rozsahu pôsobnosti tejto smernice na iné ako energeticky významné výrobky.

2. Účinnosť smernice

V roku 2011 Komisia začala špecializovanú štúdiu (ďalej len „hodnotiaca štúdia“) s cieľom preskúmať účinnosť i) smernice a jej vykonávacích opatrení, ii) metodiky ekodizajnu, iii) prahu na vykonávacie opatrenia podľa popisu v článku 15 smernice, iv) dohľadu nad trhom a v) samoregulačných opatrení¹.

Na účely aktualizácie metodiky ekodizajnu bola ukončená samostatná špecifická štúdia, na základe ktorej bola vytvorená metodika pre ekodizajn energeticky významných výrobkov (Methodology for the ecodesign of energy-related products, MEErP)².

V hodnotiacej štúdii sa dospelo k záveru, že smernica o ekodizajne vo všeobecnosti spĺňa svoje politické ciele (voľný pohyb tovaru a ochrana životného prostredia) a že na zvýšenie účinnosti smernice a jej vykonávacích opatrení sa revízia v danom čase nepovažuje za vhodnú ani potrebnú.

Štúdia uviedla najmä, že:

- smernica v zásade spĺňa svoje politické ciele. Od roku 2005 sa vykonávacie opatrenia zameriavajú hlavne na energetickú účinnosť. Z dostupných údajov je zrejмый posun smerom k energetickej účinnosti v prípade všetkých výrobkov, na ktoré sa vykonávacie opatrenia týkajúce sa ekodizajnu vzťahujú³
- je ešte príliš skoro na to, aby bolo možné správne posúdiť celkový vplyv smernice a vykonávacích povinných a samoregulačných opatrení, pretože sa zatiaľ neuplatňujú

¹ Záverečná správa (zverejnená v marci 2012) je k dispozícii na stránke http://cses.co.uk/ecodesign_evaluation

² Nová metodika je k dispozícii na stránke <http://www.meerp.eu/>

³ V troch prípadoch (osvetlenie domácností, pohotovostný režim, obehové čerpadlá) k tomuto posunu požiadavky na ekodizajn priamo prispeli. V jednom prípade (televízory) sa zastáva názor, že najväčšiu úlohu zohrali technologické zmeny. V jednom prípade (externé zdroje napájania) nie sú k dispozícii dostatočné údaje, aby sa dali účinky vykonávacieho opatrenia posúdiť.

dostatočne dlhú dobu. V prípade jedného z dvanástich nariadení o ekodizajne prijatých v období hodnotenia zatiaľ nenadobudli platnosť požiadavky pre okruh 1 a v prípade ôsmich vykonávacích opatrení zatiaľ nenadobudli platnosť požiadavky pre okruh 2. Komisia okrem toho zatiaľ oficiálne nepotvrdila ani jednu z dvoch navrhovaných dobrovoľných dohôd⁴

- orientačné kritériá na prijímanie vykonávacích opatrení o ekodizajne definované v článku 15 smernice o ekodizajne sa naďalej považujú za adekvátne
- mnohým metodickým otázkam sa venovala štúdia o (novej) metodike pre ekodizajn energeticky významných výrobkov (MEErP).

Štúdiou sa tiež zistilo mnoho problémov, ku ktorým pri uplatňovaní smernice o ekodizajne a jej vykonávacích opatrení dochádza na úrovni EÚ i členských štátov, vrátane týchto:

- zložitý a zdĺhavý prípravný postup
- nedostatok údajov na podloženie politických rozhodnutí (napr. vývoj trhu a technologické zmeny, údaje o trhu, údaje o výkonnosti získané z dohľadu nad trhom atď.)
- nedostatočná koordinácia opatrení týkajúcich sa ekodizajnu s inými právnymi predpismi EÚ, napr. smernica o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ), smernica o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach (ONL) alebo smernica o energetickej hospodárnosti budov
- nedostatok prostriedkov na zvládanie práce spojenej s nárastom objemu regulácie, komunikácie a šandardizácie
- miera ambicióznosti niektorých požiadaviek, najmä v okruhu 1
- zostávajúci priestor na ďalšie sústredenie pozornosti na prvky, ktoré sa v prípade energeticky významných výrobkov netýkajú spotreby energie (napr. materiálová účinnosť, recyklovateľnosť atď.)
- omeškanie pri tvorbe vhodných harmonizovaných noriem
- nedostatočný a neúčinný dohľad nad trhom⁵.

Komisia na základe tejto štúdie vypracovala viacero záverov týkajúcich sa opatrení, ktoré je treba prijať. Komisia najmä podniká kroky, ktoré vo svojom dôsledku prispievajú k zlepšeniu uplatňovania smernice a jej vykonávacích opatrení. Medzi najdôležitejšie opatrenia by patrili tieto:

⁴ Uznanie dobrovoľnej dohody o komplexných set-top boxoch je naplánované ešte v roku 2012, zatiaľ čo dohoda o zobrazovacích zariadeniach bude uznaná v roku 2013.

⁵ Odhaduje sa, že 10 až 20 % výrobkov, na ktoré sa vzťahujú vykonávacie opatrenia, nie je v súlade so smernicou.

- prenesenie neregulačných činností (hlavne komunikačných aktivít) na externé subjekty, aby Komisia mohla svoje sily sústrediť na tvorbu a implementáciu právne záväzných predpisov. Na zodpovedanie otázok verejnosti ohľadom ekodizajnu, energetického označovania a označovania pneumatík Komisia využije službu Europe Direct⁶. Okrem toho Komisia spolu s Výkonným orgánom pre konkurencieschopnosť a inovácie (Executive Agency for Competitiveness and Innovation, EACI) zriaďuje kontaktné miesto pre komunikáciu, ktoré bude poskytovať podporu i) pri príprave a vedení informačných kampaní o ekodizajne a energetickom označovaní a ii) na účely zodpovedania otázok občanov, zúčastnených strán a iných relevantných subjektov
- pokračovanie vo využívaní odborných znalostí iných inštitúcií EÚ, vrátane Spoločného výskumného centra (JRC) a EACI. Spoločné výskumné centrum sa bude napríklad viac podieľať na príprave technických podkladov pre nové vykonávacie opatrenia a na sledovanie prác v oblasti normalizácie v prípade niektorých vybraných skupín výrobkov a bude prispievať aj k tomu, aby bol legislatívny proces tvorby jednotlivých politických nástrojov viac integrovaný (ekodizajn, energetické označovanie, environmentálna značka, zelené verejné obstarávanie, OEEZ, ONL atď.)
- ďalšie využívanie odborných znalostí zúčastnených strán (členských štátov, priemyselného odvetvia a mimovládnych organizácií), najmä pri prieskumoch a revíziách platných vykonávacích opatrení⁷
- okrem toho sa vytvára aj databáza týkajúca sa energetickej účinnosti a iných environmentálnych aspektov výrobkov uvádzaných na trh EÚ
- využitie externých odborníkov (vrátane konzultantov nového prístupu), aby sa bližšie sledovali normalizačné činnosti, ktoré európske normalizačné orgány vykonávajú v prospech vykonávacích opatrení pre ekodizajn. Budú podporované aj mimovládne organizácie, aby sa mohli aktívne zapojiť do práce v oblasti normalizácie
- začatie ročného zberu údajov o dohľade nad trhom a spoločných opatrení vnútroštátnych orgánov v oblasti dohľadu nad trhom v rámci pracovného programu Inteligentná energia - Európa 2013 na lepšie presadzovanie právnych predpisov o ekodizajne a energetickom označovaní. Okrem toho sa vytvára databáza týkajúca sa energetickej účinnosti a iných environmentálnych aspektov výrobkov uvádzaných na trh EÚ.

3. Rozšírenie rozsahu pôsobnosti smernice

V súlade s ustanoveniami článku 21 smernice sa v štúdiu posudzovalo aj to, či je vhodné rozšíriť pôsobnosť smernice na iné ako energeticky významné výrobky.

Komisia na základe tejto štúdie dospela k záveru, že zatiaľ nie je nutné rozširovať rozsah pôsobnosti smernice o ekodizajne na iné ako energeticky významné výrobky.

Štúdia uviedla najmä:

⁶ Pozri http://europa.eu/europedirect/index_en.htm

⁷ Do konca roku 2014 sa preskúma jedenásť vykonávacích opatrení (osem z nich sa týka ekodizajnu a tri energetického označovania).

- nedostatok skúseností so súčasným rozsahom pôsobnosti smernice (pri prepracovaní v roku 2009 bola pôsobnosť rozšírená na energeticky významné výrobky). Všetky vykonávacie opatrenia, ktoré Komisia doteraz pripravila, sa týkali výrobkov využívajúcich energiu. Pracovný plán v oblasti ekodizajnu na obdobie rokov 2012-2014 zahŕňa prvé skupiny energeticky významných výrobkov, napríklad okná a tepelnú izoláciu
- potrebu dokončiť najprv regulačné činnosti podľa smernice o ekodizajne z roku 2005 a prvý pracovný plán v oblasti ekodizajnu na obdobie rokov 2009-2011. Inak hrozí, že by sa kvôli obmedzeným prostriedkom a narastajúcemu množstvu práce v súvislosti s vykonávaním existujúcich pracovných plánov⁸ a začatím prípravných štúdií v prípade nových skupín výrobkov museli odložiť (aspoň do roku 2015) regulačné práce v súvislosti so skupinami iných ako energeticky významných výrobkov
- odlišnosť prístupu, ktorý je treba zvoliť v prípade iných ako energeticky významných výrobkov. Na rozdiel od výrobkov využívajúcich energiu má mnoho iných ako energeticky významných výrobkov (napr. potraviny, nápoje, textil) významný vplyv na životné prostredie hlavne v úvodnej fáze svojho životného cyklu (napr. produkcia surovín v prípade dobytka a poľnohospodárskych plodín) a skúšanie výrobkov s cieľom posudzovania zhody by už preto nebolo adekvátne
- súčasnú značnú obtiažnosť stanoviť uplatniteľné požiadavky na ekodizajn v prípade skupín iných ako energeticky významných výrobkov, ktoré majú najvyšší potenciál k úsporám⁹.

4. Záver

Komisia 19. apríla 2012 konzultovala odporúčania hodnotiacej štúdie a jej predbežné závery s Konzultačným fórom pre ekodizajn. Názory Komisie o ďalšom spôsobe zlepšenia účinnosti smernice a jej vykonávacích opatrení, ako aj o jej rozsahu pôsobnosti sa stretli so širokou podporou zúčastnených strán¹⁰.

Komisia preto dospela k záveru, že **nie je potrebná bezodkladná revízia smernice o ekodizajne, ani rozšírenie jej pôsobnosti na iné ako energeticky významné výrobky**, a navrhuje nasledujúci prístup:

- špecifické aspekty smernice o ekodizajne, ktoré boli predmetom tohto preskúmania, sa môžu v prípade potreby opätovne prehodnotiť v roku 2014 pri blížiacej sa revízii smernice o energetickom označovaní. Účinky vykonávacích nariadení o ekodizajne a delegovaných nariadení o energetickom označovaní, ktoré sa vzťahujú na rovnaký energeticky významný výrobok, spolu často súvisia a vzájomne sa dopĺňajú

⁸ Najmä vykonávanie, komunikácia a právne činnosti a práca na 35 normách.

⁹ Zdá sa, že z iných ako energeticky významných výrobkov je stanovenie požiadaviek možné napríklad v prípade nábytku, čistiacich chemických prostriedkov, matracov a hračiek. Tieto výrobky však majú len malý podiel na celkových environmentálnych vplyvoch iných ako energeticky významných výrobkov.

¹⁰ Pozri zápisnicu Konzultačného fóra pre ekodizajn z 19. apríla 2012 http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/ecodesign/consultation-forum/files/20120419_minutes_en.pdf

- akákoľvek budúca hodnotiaca štúdia, ktorá bude skúmať špecifické aspekty smernice o ekodizajne, by mala:
 - brať do úvahy výsledky hodnotiacej štúdie z roku 2011 a v prípade potreby aktualizovať jej odporúčania
 - vzhľadom na novozískané dôkazy by sa mala venovať osobitná pozornosť aspektom, ktoré v hodnotiacej štúdii z roku 2011 nemuseli byť úplne posúdené (napr. účinnosť vykonávacích opatrení a harmonizovaných noriem a užšia koordinácia pri realizácii oboch smerníc).

Komisia bude s členskými štáty a zúčastnenými stranami naďalej spolupracovať na lepšom uplatňovaní smernice o ekodizajne a jej vykonávacích opatrení.